

////////////////////////////////////

VERSTERKTE FASE 2 TER.: MAATREGELEN COVID-19 EN VERMOEDEN COVID-19 IN AMBULANTE VOORZIENINGEN voor fysieke revalidatie TOE TE PASSEN **VANAF 25 MAART 2020**

De wijzigingen t.o.v. de vigerende maatregelen worden in voorliggend document gemarkeerd.

Aandacht: deze maatregelen wijzigen permanent.

U vindt updates via:

- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/uitbraak-coronavirus-covid-19>
- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals>

Deze maatregelen zijn van toepassing op volgende ambulante revalidatie voorzieningen:

- Ambulante revalidatie NAH Turnhout en TMST (7.71)
- Ambulante revalidatie centra voor visuele revalidatie (9.69)

De richtlijnen voor centra waar een gecombineerde werking (zowel ambulant als residentiële werking) geldt, zijn opgenomen in de richtlijnen voor de centra voor residentiële revalidatie.

1. MAATREGELEN DIE VAN TOEPASSING ZIJN TOT EN MET 19 APRIL 2020 VOOR ALLE AMBULANTE REVALIDATIE VOORZIENINGEN VOOR FYSIEKE REVALIDATIE

1. Maatregelen m.b.t. continuering dienstverlening

- Face to face therapie wordt verboden. Er is geen verbod op de verderzetting van revalidatietherapie, maar alleen in de mate dat dit mogelijk is via telecommunicatie (skype, telefoon, ...).
 - **Individuele behandeling** kan **uitsluitend** worden **verdergezet**, mits dit mogelijk is via telecommunicatie (skype, telefoon, ...). Uitzondering hierop zijn de absoluut noodzakelijk dringende behandelingen die om medische redenen niet uit te stellen zijn. De behandelend arts oordeelt hierover.
 - **Alle groepsbehandelingen** worden **geannuleerd**.
- Aan de zorggebruikers wordt gevraagd om thuis aan **zelfmonitoring** te doen, zodat beginnende symptomen telefonisch gemeld kunnen worden en de urgente behandeling zo nodig bijgestuurd kan worden.
- **Huisbezoeken** worden stopgezet, tenzij de dringend noodzakelijke behandelingen die om medische redenen niet kunnen worden stopgezet. De behandelend arts oordeelt hierover.
- De **begeleiding** van de zorggebruikers wordt beperkt tot wat strikt noodzakelijk is (max. 1

begeleider).

- **Interne vergaderingen en patiëntenbesprekingen** worden vervangen door elektronische vergaderingen (skype, Teams, ...). Als hier geen mogelijkheid toe bestaat worden intern overleg en patiëntenbesprekingen beperkt tot wat strikt nodig is voor de revalidatie van de zorggebruikers. De algemene hygiëne voorschriften (geen handen geven, 1,5 meter afstand bewaren,...) worden hierbij gerespecteerd.
- Deelname aan **niet dringende en noodzakelijke externe vergaderingen voor zorgverleners** worden geannuleerd of in de mate van het mogelijk vervangen door elektronisch vergaderen.
- Alle **vormingssessies** worden geannuleerd.
- Alle personeel dat taken opneemt die via telewerk kunnen gebeuren, moet van thuis uit werken. Dit betekent dat als geen personeelsleden in de voorziening nodig zijn voor dringende behandeling van patiënten, er geen personeelsleden in de voorziening aanwezig mogen zijn.

2. Maatregelen m.b.t. hygiëne

- De **toegang** tot de revalidatievoorziening wordt verboden voor iedereen die geen personeelslid, zorggebruiker, noodzakelijke begeleider, ziekenwagenbegeleider, vrijwilliger of stagiair is. Het aantal ingangen wordt daartoe beperkt tot maximaal 2: één hoofdingang en één ingang voor leveranciers.
- Aan de twee ingangen en belangrijke doorgangen, liften en wachtruimten: duidelijk afficheren van de **algemene voorzorgsmaatregelen**:
 - Ontsmet je handen:
 - o vóór en na zorgcontact met een zorggebruiker;
 - o vóór een zuivere of invasieve handeling;
 - o na contact met de directe omgeving van de zorggebruiker;
 - o na het uittrekken van handschoenen;
 - o na het wassen van de handen na accidenteel contact met lichaamsvochten, bloed of slijmvliezen.
 - **Hoest- en nieshygiëne**:
 - bedek bij snuiten, niezen of hoesten de neus en de mond met een papieren zakdoek. Gooi de zakdoek nadien in de vuilnisbak. Als je geen zakdoek hebt, hoest of nies dan in de elleboog of voorarm (niet in je hand);
 - was na het hoesten of niezen de handen met water en vloeibare zeep. Gebruik papieren wegwerphanddoeken om de handen te drogen.
- Aan de twee ingangen, belangrijke doorgangen en liften is **handalcohol**, die voldoet aan de EN1.500-norm, ter beschikking.
- **Communiceer** transparant naar interne en externe medewerkers, begeleiders en andere partners in de zorg, reguliere leveranciers en interimkantoren, over het belang en de toepassing van de algemene voorzorgsmaatregelen.
- Zorg dat voldoende **materiaal** voorhanden is: o.a. vloeibare zeep, handalcohol, wegwerpzakdoeken, papieren handdoeken voor eenmalig gebruik, schoonmaakmiddelen en ontsmettingsmiddelen (chloor), wegwerpschorten met lange mouwen en chirurgische mondneusmaskers en handschoenen. De overheid werkt op nationaal niveau aan oplossingen voor de dreigende tekorten.
Rationaliseer het gebruik van de meest schaarse producten, vermijd verspilling. Hou rekening met de tijdelijke instructies van de Hoge Gezondheidsraad (cfr. infra).
- Maatregelen in **wachtruimtes**:
 - Het gebruik van wachtzalen wordt beperkt tot het absolute minimum. Patiënten die een nood hebben aan absoluut noodzakelijke behandeling in de voorziening komen op afspraak.
 - In de wachtzaal mag zich maximaal één zorggebruiker bevinden.

- Zorg voor goede algemene hygiëne in de wachtkamer;
 - Zorg voor voldoende ventilatie in de wachtruimte en behandelingsruimtes.
- Maatregelen in **behandelingslokalen**:
- Vraag zorggebruikers om, alvorens de urgente en niet uitstelbare therapie aan te vatten, handen grondig te wassen met water en zeep;
 - Respecteer maximaal de sociale afstand: minstens 1,5 meter afstand tussen hulpverlener en zorggebruiker. Indien de therapeut oordeelt dat een manuele behandeling absoluut noodzakelijk is, volgt de therapeut de richtlijnen van [sciensano](#);
 - Alle verzorgingsmateriaal (bloeddrukmeter, stethoscoop, thermometer, rolstoel, revalidatietoestellen, ...) wordt na gebruik goed gereinigd met detergent en ontsmet met een chlooroplossing van minstens 1.000 ppm ([bereiding](#));
 - Verlucht indien mogelijk enkele keren per dag de ruimte door de vensters te openen;
 - Verwijder het vuile linnen onmiddellijk in een linnenzak (in staander met afgesloten deksel die met de voet bediend wordt). Duw de lucht niet uit de linnenzakken. Linnen wordt bij voorkeur gewassen op 60° C.
- Maatregelen in de **gehele voorziening**:
- De ruimten worden dagelijks gereinigd met detergent en gedesinfecteerd met een product dat actief is tegen het virus, bv. met een chlooroplossing van 1.000 ppm. De behandelingsruimten worden het laatst opgenomen in de poetsplanning;
 - De poetskar en het toebehoren worden nadien gereinigd met detergent en gedesinfecteerd met een chlooroplossing van minstens 1.000 ppm.;
 - Gebruik minimaal één propere doek en proper (zeep)water per behandelingsruimte;
 - Was dagelijks de schoonmaakdoeken en -moppen en op een zo hoog mogelijke temperatuur, en droog ze in de droogkast;
 - De omgevingshygiëne in de hele voorziening wordt opgedreven. Minstens tweemaal per dag, maar aan te bevelen, frequenter, reinigen/desinfecteren van:
 - de high touch oppervlakten in de voorziening: deurklinken, klavieren, bedieningspaneel van de lift, handgrepen, leuning, ...
 - de 'high touch' punten in de behandelingsruimten: deurklink, telefoon/smartphone, lichtschaakelaar, oppervlakten zoals tafel, ...
 - het sanitair: zeker spoelknop, handsteun, kraan, ...

3. Maatregelen voor alle interne en externe medewerkers en vrijwilligers

- Aan alle medewerkers wordt gevraagd aan zelfmonitoring te doen en de directie te informeren over de observeerbare **symptomen** van COVID-19-besmetting: koorts, hoest, moeheid, spierpijn, kortademigheid, keelpijn en hoofdpijn.
- Medewerkers en vrijwilligers moeten bij een lichaamstemperatuur hoger dan 37, 5° C (axillair) onmiddellijk de voorziening verlaten en telefonisch contact nemen met de huisarts.
- Er wordt dagelijks gewezen op het belang van de toepassing van algemene voorzorgsmaatregelen en een goede persoonlijke hygiëne. De algemene voorzorgsmaatregelen moeten steeds, bij **alle** (rechtstreekse en onrechtstreekse) contacten met alle zorggebruikers, ongeacht hun status, correct toegepast worden.
- Elke medewerker die een nauw persoonlijk of professioneel contact had met een bevestigde of mogelijke COVID-19 en **hierbij een chirurgisch mondneusmasker en handschoenen** droeg, kan blijven verder werken maar schenkt, net als daarvoor, extra aandacht aan hygiënische maatregelen en is gedurende 14 dagen extra waakzaam voor symptomen.
- **Medewerkers die een nauw, onbeschermd contact hadden (geen chirurgisch mondneusmasker, geen handschoenen) in een persoonlijke of professionele context**, met de

(mogelijke) COVID-19 patiënt, contacteren hun huisarts. De huisarts zal de richtlijnen van [Sciensano](#) volgen en toepassen.

4. Transport van zorggebruikers

- **Indien uw voorziening vervoer van zorggebruikers voorziet, wordt dit stopgezet.**
- Aan zorggebruikers die omwille van urgente en niet uitstelbare therapie naar de revalidatievoorziening moeten komen, wordt gevraagd om maximaal met eigen middelen naar de revalidatievoorziening te komen.
- Aan zorggebruikers die omwille van urgente en niet uitstelbare therapie naar de revalidatievoorziening moeten komen, en met het openbaar vervoer naar de revalidatievoorziening komen wordt gevraagd om bij aankomst in de revalidatievoorziening de handen grondig te wassen met water en zeep.
- In geval van gemeenschappelijk vervoer wordt aan de ziekenwagenbegeleider gevraagd om de sociale afstand in het voertuig maximaal te respecteren, door de zorggebruikers maximaal te spreiden in het voertuig.
- De ziekenwagenbegeleiders worden dagelijks gewezen op de algemene hygiënische maatregelen.
- In geval van transport van een zorggebruiker die tijdens de revalidatiebehandeling symptomen begint te vertonen, en die dus onmiddellijk uit de revalidatievoorziening wordt verwijderd, wordt een individueel transport aangevraagd. Het vervoer van deze zorggebruiker gebeurt dan conform de procedure die beschikbaar is op de website van Sciensano. Deze procedure is bij alle ziekenwagendiensten bekend.

2. TESTEN OP COVID-19

- De indicaties om te testen, worden gesteld door de gevaldefinitie. Deze verandert regelmatig omwille van gewijzigde epidemiologie en testcapaciteit van de labo's, waardoor het nodig is om telkens de meest recente versie te raadplegen op [Sciensano](#). Er wordt nagenoeg alleen nog getest bij ernstig zieke (te hospitaliseren) zorggebruikers en zieke zorgverleners.
- De eventuele staalname gebeurt conform de gevaldefinitie en de procedure op de website van [Sciensano](#).

3. WANNEER DE CONTINUÏTEIT VAN DE HULPVERLENING IN HET GEDRANG KOMT

- Uitval van te veel personeelsleden kan de continuïteit van de hulpverlening in het gedrang brengen.
- Het eventueel beschikbaar plan voor bedrijfscontinuïteit wordt geactiveerd of opgemaakt. In dergelijk plan moeten de maatregelen worden opgelijst die u als organisatie zal nemen indien de situatie dermate verslechtert dat u wordt geconfronteerd met een hoog aantal besmettingen, hetzij bij de cliënten, hetzij bij personeel.
Ieder plan moet afgestemd worden op de realiteit van de eigen organisatie en kan dus niet van bovenaf opgelegd worden. Maar hierna volgen toch enkele aanbevelingen:
 - Zet het plan duidelijk op papier, en deel met alle relevante betrokkenen de informatie waar ze moeten over beschikken
 - Focus in crisissituatie op de kernprocessen: hoe houden we de dagdagelijkse zorg en opvang draaiende? Welke taken kunnen tijdelijk on hold gezet worden of op een andere manier

gecontinueerd worden (bvb mobiele begeleidingen, bespreken van handelingsplannen en ander intern overleg,..)? Hoe kan een tekort gecompenseerd worden door inzetten van personeel dat normaal andere taken verricht?

- Verken of personeel uit rust of vakantie teruggeroepen kan worden
 - Verken de mogelijkheid om het tewerkstellingspercentage van het personeel tijdelijk te verhogen
 - Verken of er een versterkte ondersteuning door vrijwilligers of stagiairs mogelijk is
 - Verken of medewerkers in logistieke, administratieve of ondersteunende functies in een aantal primaire processen kunnen ingeschakeld worden
 - Verken of er samenwerking met, of solidariteit en ondersteuning vanuit andere organisaties mogelijk is
- De interne prioritaire zorgprocessen worden veilig gesteld.
 - Bekijk welke andere processen kunnen worden uitgesteld.
 - Taken worden zo nodig herschikt.
 - Interimpersoneel wordt bij de start van de werkzaamheden omstandig geïnformeerd over de te nemen voorzorgsmaatregelen.
 - Bij gebrek aan medewerkers zijn volgende mogelijke pistes te onderzoeken:
 - afspraken maken met andere centra in de regio om elkaar bij te staan indien er een acuut gebrek aan medewerkers zich zou voordoen.
 - Wanneer men, ondanks alle pogingen, geen medewerkers beschikbaar heeft en dus de continuïteit van hulpverlening in gevaar komt, wordt door de directie contact opgenomen met Zorg en Gezondheid (zie contactgegevens onder punt 4).

4. MONDMASKERS

- Vermijd tijdens de COVID-19 epidemie overbodig en verkeerd gebruik van mondkmaskers.
- Door de wereldwijde uitbraak van het nieuwe coronavirus zijn er op de markt vandaag nagenoeg geen neusmondmaskers meer verkrijgbaar. Daardoor raken de voorraden uitgeput.
- Let er op dat mondkmaskers niet onterecht worden meegenomen. Houd hier toezicht op.
- Op vraag van de FOD Volksgezondheid heeft de Hoge Gezondheidsraad in het kader van de SARS-CoV-2 epidemie een advies uitgebracht over het gebruik van mondkmaskers. Deze richtlijnen laten toe om ook bij schaarste veilig te kunnen verder werken.
- **Alles wat volgt over mondkmaskers, moet worden beschouwd als enkel geldig in het kader van de epidemiefase van het coronavirus waarin België momenteel zit, en moet in de loop van de tijd aangepast worden op grond van de evolutie van de epidemie en de beschikbare voorraden. Men moet er immers over waken dat die “uitzonderingsmaatregelen” - die opgesteld zijn vanuit een aspect van “infectiebeheersing in de gezondheidszorg” - niet als definitief beschouwd worden en vervolgens geen gewoonten worden.**
Ze worden in deze tekst **in het vet** vermeld.

1. **Er moet verboden worden dat medewerkers die niet betrokken zijn** bij de verzorging van zorggebruikers, routinematig maskers dragen (bijvoorbeeld administratief personeel, technisch personeel, personeel van de onthaalbalie, enz.).
2. **Langer gebruik van chirurgische mondneusmaskers en FFP1 / FFP2¹ maskers:** hoewel deze maskers normaal gezien voor eenmalig gebruik zijn, mogen ze omwille van de schaarste, langer gebruikt worden. Daarbij gelden de volgende voorwaarden:
 - **voor een periode van acht uren, ongeacht de opeenvolging van interventies, zonder naar buiten te gaan;**

¹ **Opgelet:** indien er FFP2-maskers met uitademventiel circuleren in de zorginstelling (bestemd voor het personeel), dan moeten de verantwoordelijken erover waken dat Covid-19-patiënten enkel en alleen een **FFP2-masker** krijgen **zonder uitademventiel**.

- mag dus met dat doel bijgehouden worden (rond de hals) maar nooit in de zak;
 - mag voorlopig bewaard worden op een plaats zonder besmettingsgevaar (bijvoorbeeld in een geïndividualiseerde papieren omslag of in een uitwasbare gepersonaliseerde bak);
 - mag nooit aan de voorzijde aangeraakt worden;
 - moet onmiddellijk verwijderd worden zodra zichtbaar vuil.
- Gezien deze uitzonderlijke situatie is de strikte toepassing van de officiële aanbevelingen inzake handhygiëne onontbeerlijk.
In navolging van wat de WHO hierover heeft gezegd, mogen bij een tekort aan FFP2-maskers, chirurgische maskers worden gebruikt.
- Deze uitzonderingsmaatregelen over het gebruik van chirurgische, FFP1- en FFP2-maskers moeten opgeheven worden zodra de epidemiefase van het Coronavirus afloopt.
- Hou de website van Sciensano hiervoor nauwlettend in de gaten.

5. CONTACTGEGEVENS

Bevoegde overheidsdienst	Telefoon/mail	Websites
Zorg en Gezondheid	<p>Eventuele vragen en problemen kunt u melden aan de verantwoordelijke arts of huisarts.</p> <p>Indien nodig kan daarna contact opgenomen worden met Zorg en Gezondheid via het generieke mailadres revalidatie@vlaanderen.be</p> <p>Dienst Infectieziektebestrijding (enkel voor artsen) Tijdens de kantooruren: - Antwerpen: 03 224 62 06 - Limburg: 011 74 22 42 - Oost-Vlaanderen: 09 276 13 70 - Vlaams-Brabant: 016-66 63 53 - West-Vlaanderen: 050 24 79 15</p> <p>Buiten de kantooruren (enkel voor artsen): 02 512 93 89</p>	<p>www.zorg-en-gezondheid.be</p> <p>https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals</p> <p>www.zorginfecties.be</p> <p>www.zorg-en-gezondheid.be/contact-infectieziektebestrijding-en-vaccinatie</p>
Federale overheid	Contactcenter infolijn voor burgers: 0800 14 689	<p>https://epidmio.wiv-isp.be/ID/Pages/2019-nCoV.aspx</p> <p>https://www.info-coronavirus.be/nl/</p>